

NYELV **VILÁG**

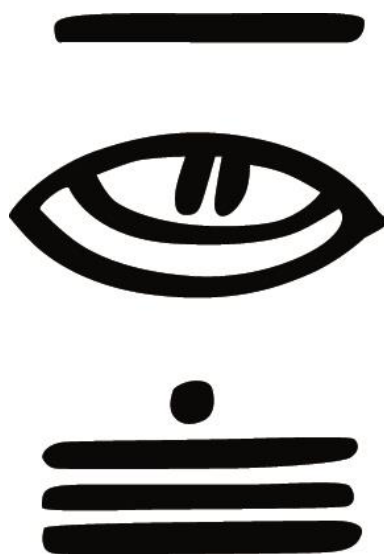
A BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA
IDEGEN NYELVI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS INTÉZETÉNEK
SZAKMAI KIADVÁNYA

REVISTA DEL INSTITUTO DE LENGUAS EXTRANJERAS Y DE
COMUNICACIONES DE LA ESCUELA SUPERIOR DE ECONOMÍA
DE BUDAPEST

Asztúria – 25 – Asturias

17

2016

Szerkesztőbizottság – Consejo de redacción

Barthalos Judit, dr. Hegedüs Gyula, Hukné dr. Kiss Szilvia,
dr. Kéri András, Lehr Emma, Szendrői Ildikó, dr. Wiesenmayer Teodóra

Főszerkesztő – Redactor jefe

Dr. Kéri András

Főszerkesztő-helyettes – Redactora adjunta

Dr. Wiesenmayer Teodóra

Technikai szerkesztő – Diseño y composición

Deák Gabriella

Szerkesztőség címe – Dirección de la Redacción:

1054 Budapest, Alkotmány u. 9-11., Hungria

ISSN 1786-0636

Felelős kiadó – Editora responsable: Dr. Zimányi Krisztina

Készült a BGF Külkereskedelmi Főiskolai Kar házi nyomdájában.

Formátum: A/4

Ívszám: A/5

Példányszám: 300

Munkaszám:

**A korai idegen nyelvi fejlesztés elmélete és gyakorlata:
Konferenciaelőadások és háttér tanulmányok (Szerkesztette: Márkus Éva és
Trentinné Benkő Éva, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2014)**

Nyelvészként, gyakorló oktatóként és kisgyerekes szülőként is nagy érdeklődéssel vettem kézbe a címben említett többnyelvű (magyar, angol, német), szép kiállítású kötetet. 2013-ban „*Korai idegen nyelvi fejlesztés elmélete és gyakorlata*” címmel konferenciát szervezett az Óvó- és Tanítóképzők Egyesületének idegen nyelvi és nemzetiségi tagozata valamint az ELTE Tanító- és Óvóképző Kar Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszéke, a British Council és a Goethe-Institut támogatásával. A konferencia célja az volt, hogy a 0–12 éves korosztály idegen nyelvi fejlesztésével és fejlődésével foglalkozó szakemberek, gyakorló pedagógusok és érdeklődők számára fórumot biztosítson kutatásaik, eredményeik, gyakorlatuk bemutatására. A téma oly nagy érdeklődésre talált, hogy a jelentkezők száma túllépte az adott kereteket, így a szervezők a konferencián elhangzott előadások mellett számos más tanulmányt is megjelentettek a kötetben. A kötetnek nagy előnye, hogy számos gyakorlati példát és kezdeményezést is bemutat a szakmai háttér ismertetése mellett.

A könyv egyik szerkesztője, Dr. habil. Márkus Éva, tanszékvezető egyetemi docens, az ELTE Óvó- és Tanítóképző Karának Idegen nyelvi és Irodalmi Tanszékének vezetője, a Kétnyelvű Iskolákért Egyesület Felső oktatási tudományos szekciójának tagja a WUM (Wörterbuch Ungarndeutscher Mundarten) munkacsoport résztvevője. Szakterülete a magyarországi német nyelvjárások, ezen belül a Budai-hegység falvainak német nyelvjárása és Nagyborzsöny. Trentinné Benkő Éva az ELTE Óvó- és Tanítóképző Karának Idegen nyelvi és Irodalmi Tanszékének angol tagozatán oktat, szakterülete a korai idegennyelv-tanítás. 2013-ban megvédett PhD dolgozatát is e témában írta.¹ Számos nyelvkönyv szerzője és társszerzője.

A kötet négy részre tagolódik: I. Bevezető tanulmányok; II. Óvoda – Család; III. Általános iskola; IV. Pedagógusképzés, felkészítés a korai nyelvi fejlesztésre.

Elsőként az *Umeå University* (SW), a *Pädagogische Hochschule Schwäbisch Gmünd* (A), a *Pädagogische Hochschule Oberösterreich* (A), az Eszterházy Károly Főiskola és az *International Language Institute* szerzői világították meg tanulmányaikban a téma hátterét, történelmi aspektusait.

A téma aktualitását erősíti meg Janet Enever tanulmánya, amelyből kiderül, hogy az 1990-2013 között eltelt 23 évben sokkal korábbra tolódott az első idegen nyelv tanulásának időszaka az Európai Unió jelenlegi tagállamaiban. Míg kilencvenben a mai 28-ból 25 tagállamban 10-11 évesen ismerkedtek a gyerekek az első idegen nyelvvel, addig ma 14 tagállamban már hét évesen vagy annál fiatalabb korban, illetve 11 tagállamban 8-9 évesen kezdik meg a gyerekek az első idegen nyelv tanulását.² A szerzők hangsúlyozzák, hogy a korai idegen nyelvtanításnál különösen fontos a tanár személye és attitűdje, valamint az iskolai és iskolán kívüli tevékenységek összehangolása. Patricia Nauwerck kiemeli azt is, hogy a kisgyerekkori nyelvtanítás manapság nem elitista megnyilvánulás, hanem egy bármely kisgyerek számára elérhető és teljesíthető lehetőség, amelynek nem kell szükségszerűen a legegyszerűbb tartalmakra (színek, számok, dalocskák, mondókák) korlátozódnia, hanem tartalmazhat irodalmi igényű szövegeket is.³

A második fejezetben Fehér Judit és Gergely Zita révén bemutatkozott a British Council családi angol programja valamint sikeres kezdeményezésük, a művészeti készségfejlesztés és az angol

¹ A PhD dolgozat címe: *A korai kétnyelvűség támogatására szolgáló pedagóguskompetenciák és pedagógusképzés*

² Enever, J. (2014): What can we expect of an early start to foreign learning in Europe today? 13-24.

³ Nauwerck, P. (2014): Didaktik und Methodik des frühen Fremdsprachenlernens im Kindergarten 25-48.

tanítás integrációja. Budapestről a Montessouri Mária és a Manó-Világ kétnyelvű óvodák, valamint a Százszorszép Óvoda nevelési programját ismerheti meg az olvasó. A Százszorszép óvoda igazgatója és az angol nyelvi oktatás vezetője tanulmányaikban megállapították, hogy óvodai programjuk indításakor sok érv szólt a kétnyelvű óvodai nevelés mellett (pl. kognitív képességek fejlődése, kreativitás fejlesztése, eltérő kultúrák megismerése) és ellen is (a félelem, hogy megzavarhatja az anyanyelvi fejlődést). Konklúzióként azt vonták le, hogy bár a kétnyelvű csoportban figyelem és szociális fejlettség szintjén gyengébb eredményeket mutattak a gyerekek, az auditív percepció és a gondolkodás fejlettsége, valamint a kreativitás magasabb szintet mutatott.⁴

A második rész betekintést nyújt még egy dél-alföldi szlovák nemzetiség óvoda és a szintén speciális helyzetben levő, a pápai katonai bázis NATO-katonák gyermekeit befogadó óvoda programjába, valamint a Japánban gyakorolt korai nyelvtanításba.

Az általános iskolai oktatásról szóló harmadik fejezet, szerves folytatásaként az előzőnek, egy a kétnyelvű óvodákból első osztályba érkezett gyermekek beilleszkedéséről és előmeneteléről Jászberényben végzett felmérés értékelésével⁵ indul, rávilágítva arra, hogy nem elég e korai (óvodai) fejlesztéssel foglalkozni, szükség van olyan program(ok)ra és főképp megfelelően képzett pedagógusokra, akik ezt a kezdeti előnyt a gyerekeknél kihasználják és tovább is fejlesztik.

Több cikk is foglalkozik ebben a fejezetben a kisiskolások idegen nyelvi fejlesztésének módszertanával – a szóbeliség fontosságával, a drámapedagógiával – és eszközeivel; a tankönyvekkel, gyerekeknek szóló szótárral.

Mint már az első részben is kiemelték a szerzők, az idegen nyelvi oktatást nem lehet csak a nyelvre korlátozni, fontos a kisdíákok bevezetése az idegen nyelvi kultúrába és az interkulturális ismeretekbe is. Erről szól Német Ildikó és Szepesi Judit cikke is.

Az óvodai idegen nyelv tanításánál már említésre került, hogy a szülők és pedagógusok korai idegennyelv-tanítással kapcsolatos legnagyobb aggálya az, hogy hogyan hat ez az óvodások anyanyelvi fejlődésére. Ugyanez a kisiskolásokkal kapcsolatban is felmerül, ezért különösen fontos az ebben a fejezetben szereplő Szaszko Rita és Jezsik Kata által jegyzett tanulmány. Vizsgálatuk egy magyar-angol kéttannyelvű általános iskolában 59 2. osztályos tanuló bevonásával történt, közülük 34 tanult kéttannyelvű osztályban, 25 pedig a kontrollcsoportot képezte. A longitudinális, vagyis különböző időpontokban történő adatfelvételre támaszkodó vizsgálat első eredményei cáfolják a fent említett aggályokat, sőt a kisdíákok szisztematikusan jobb eredményeket produkáltak a magyar nyelvi olvasott szövegértési és helyesírási kompetenciák terén.⁶ A szerzők hangsúlyozzák, hogy ezen eredmények több faktortól is függhetnek és nem általános érvényűek. Az érdekes felmérést szándékukban áll folytatni és a mindenkor belépő első osztályosokkal kiegészíteni.

Két tanulmány is foglalkozik a fejezetben a kisiskolások körében végzett német nemzetiségi nyelv oktatásával. A kötetet szerkesztőként is jegyző szerző, Márkus Éva kiemeli, hogy a magyarországi német nemzetiségi iskolai oktatás manapság nem anyanyelvű oktatás, hanem kétnyelvű és nyelvoktató oktatás keretében valósul meg. Sajátos helyzetű a német kisebbség abban is, hogy

⁴ Bozzayné Káli, T. (2014): Egy gyermek - két nyelv. One child, two languages. I. 145-151.

Noé, Zs. (2014):): Egy gyermek - két nyelv. One child, two languages. II. 152-157.

⁵ Furcs, L. – Sinka, A. (2014): Kétnyelvű óvodából érkező gyerekek nyelvi beilleszkedése, előmenetele az általános iskola alsó tagozatában 205-213.

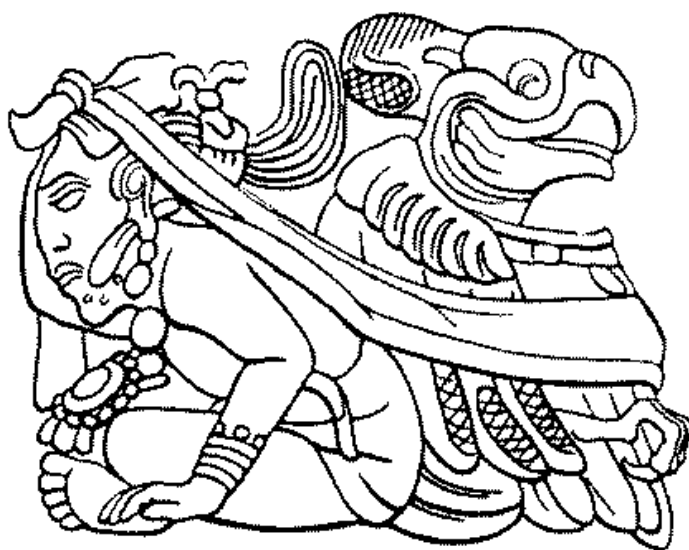
⁶ Szaszko, R. – Jezsik, K. (2014): A korai kéttannyelvű oktatás hatása a kisiskolások anyanyelvi szövegértési és helyesírási kompetenciájára 272-284.

esetükben háromnyelvűségről beszélhetünk, hiszen a magyar és a német nemzetiségi nyelv ismerete mellett a német köznyelv ismerete is általános. Az újabb rendelkezések és a 2013-as kerettanterv már öröndetes módon tartalmazzák a magas szintű nyelv- és kultúraismeret mellett a helyi nyelvjárások ismeretének szükségességét is. A szerző is arra biztat minden nemzetiségi oktatót, hogy óráin alkalmazza a nyelvjárásokat.⁷

A két gyakorlati jellegű fejezet után a negyedik, egyben utolsó a szakmai háttérrel, ezen belül is elsősorban a pedagógusképzésről és a pedagógusok a korai nyelvi fejlesztésre való felkészítéséről szól. Ez különösen fontos, hiszen a kötet különböző szerzői többször, több tanulmányban is kiemelték a korai nyelvi fejlesztésben a pedagógusok szerepének fontosságát. A kötet szerkesztője, Trentinné Benkő Éva pedig a pedagógushallgatók korai idegen nyelvi fejlesztéssel kapcsolatos nézeteit tárta fel a hallgatói (angol és magyar nyelvű) meséken keresztül.⁸

A kötet végén megtalálhatók az előadások absztraktjai és a kötet szerzőinek rövid bemutatása is. A könyv a nyomtatott forma mellett elérhető az alábbi internetes oldalon is: http://old.tok.elte.hu/nyelv/markus_tbenko_kotet.pdf

Hukné dr. Kiss Szilvia
KKK

⁷ Márkus, É. (2014): A német nyelvjárások szerepe a német nemzetiségi oktatásban 322-329.

⁸ Trentinné Benkő, É. (2014): Meseelemzés a korai idegen nyelvi fejlesztéssel kapcsolatos pedagógushallgatói nézetek, kompetenciák, tanulási eredmények feltárására 380-389.